

«Efternavn»
«Firma»
«Adresselinje1»
«Adresselinje2»
«Postnummer» «By»

Jordforureningskontoret
Journalnr. bedes anført ved besvarelse.
J.nr.M 335/03-0007
Ref.: KAJ/14
Den 22. januar 2004

Afslag på at tilføre jord til [...] Grusgrav på matr.nr. [...] Århus Amt

Ejendommens ejer [A] har den 22. maj 2002 v/advokat [B] klaget til Miljøstyrelsen over, at Århus Amt den 23. april 2002 har afslået en ansøgning om dispensation til at tilføre jord til [...] Grusgrav på matr.nr. 3a m.fl. Årslev By, Årslev. Amtets afgørelse er truffet i henhold til jordforureningslovens § 52, stk. 2, nr. 2.

Amtet har samtidig afvist at genoptage sin afgørelse af 13. april 2000, hvor amtet gav afslag i henhold til lovens § 52, stk. 2, nr. 3. Amtet traf samtidig en afgørelse efter råstofloven, som er påklaget til Naturklagenævnet. Nævnet traf sin afgørelse den 13. oktober 2003.

1. Miljøstyrelsens afgørelse

Miljøstyrelsen fastholder Århus Amts afslag, da klageren ikke har haft en sådan berettiget forventning om en bestemt udnyttelse af ejendommen, at der er grundlag for at meddele dispensation i henhold til jordforureningslovens § 52, stk. 2, nr. 2.

2. Baggrund for sagen

Århus Amt gav den 12. juni 1990 ejendommens ejer tilladelse på nærmere vilkår til i 10 år at indvinde sten og grus på ejendommen. Som forudsætning for tilladelsen var der blevet vedtaget en grave- og efterbehandlingsplan for matr.nr.e [...], som var tiltrådt af ejendommens ejer, af råstofindvinderen og af amtet. Det fremgår blandt andet af planen, at muld- og overjord ikke må fjernes fra indvindingsområdet, men skal henlægges i depoter til anvendelse ved arealets efterbehandling. Efterbehandlingen skal foregå løbende, således at der til indvindingen kun må disponeres over maksimalt 5 ha inklusiv depotarealer og afrømningsbælter. Arealet skal efterbehandles til landbrugsmæssig udnyttelse.

Skrænter skal ifølge planen efterbehandles således, at "Der må kun efterlades skrænter langs de ydre afsluttende gravegrænser mod vest på matr.nr. [...]. Skrænterne anlægges i et jævnt forløb i forhold ikke stejlere end 1:2 og finreguleres med muld i en passende tykkelse. Af landskabelige og dyrkningsmæssige årsager skal øvrige skrån timer anlægges med hældning ikke stejlere end 1:8."

Af amtets afslag af 13. april 2000 fremgår blandt andet følgende:

Grusgraven ligger på en moræneflade, som skråner mod syd mod dalstrøget, hvor [...] Å løber. Den naturlige terrænkote er i den nordlige del 45 og i den sydlige del 37.

Jordlagene består af sand, sten og grus med lokale forekomster af moræneler, der stedvis udgør hele den glacielle lagserie. Der er tale om en tykkelse på 10-15 m, og herunder er der kalksten. Grundvandets trykniveau svarer til ca. kote 10, og grundvandet strømmer mod syd til [...] Å. Trykniveau varierer noget på grund af de spændte magasinforhold. Det er usikkert, om der findes beskyttende og sammenhængende lerlag mellem grusgravens bund og kalkmagasinet.

Nærmeste vandværk er [...] Vandværk, som har en boring til kalken 500 m sydvest for grusgraven. Det præcise indvindingsopland er ukendt. Selv om der er registreret lerlag over det udnyttede kalkmagasin – det vil sige spændte forhold – kan der godt være hydraulisk forbindelse med kalken under grusgraven. Området umiddelbart nord for graven er med regionplan 1997 udlagt som område med særlig drikkevandsinteresse. Området med grusgraven er udlagt som område med drikkevandsinteresse.

Amtet lagde i afslaget vægt på, at [...] Vandværks indvindingsboring ligger forholdsvis nært (sydvest) for de arealer, der påtænkes tilført jord. Amtet bemærkede endvidere, at vandværkets præcise indvindingsopland er ukendt, da grundvandsmagasinet er spændt. Ligeledes bemærkedes, at det er ukendt, om der findes lerlag under graven og den underliggende kalk. Amtet vurderede, at det derfor ikke kunne udelukkes, at jordtilførsel kunne true vandværket.

Endelig fremhævede amtet, at efterbehandlingen af grusgravsområdet skal følge den aftalte grave- og efterbehandlingsplan, og at det ikke er en forudsætning heri, at der skal tilføres jord.

Amtets afslag af 13. april 2000 blev ikke påklaget.

Det er til brug for den nu foreliggende klagesag oplyst, at indvinder uagtet efterbehandlingsplanen har fortsat indvindingen helt frem til gravegrænsen mod øst, hvorved det er blevet umuliggjort at efterbehandle denne skrænt, således at kravet om en hældning, der ikke er stejlere end 1:8, kan efterleves inden for graveområdet. Såvel indvinder som ejer har efter det oplyste haft økonomisk fordel af at grave helt ud til de afsluttende gravegrænser.

Der har forud for amtets afgørelse været en række møder mellem ejer, indvinder, amtet og Jordbrugskommissionen. Formålet var at søge at opnå enighed om efterbehandlingen. Dette er dog ikke lykkedes, hvorefter amtet med den påklagede afgørelse har ændret grave- og efterbehandlingsplanen således, at skrænterne mod øst på matr.nr. 3a efterlades ubehandlet. Efterbehandlingen afsluttes herefter med en regulering af bundfladen og skelområdet ind mod naboejendommen mod syd med de jordmængder, der findes i graveområdet. Den deponerede muldjord udlægges i et jævnt lag på bundfladen og de dyrkbare skrånninger. Der foretages en afsluttende grubning af skrånninger og bund.

3. Bemærkninger fra [A] v/advokat [B]

I klagen anføres blandt andet følgende:

- Afslaget betyder, at klager afskæres fra en udnyttelse, som han efter hidtil gældende regler har haft grund til at påregne.
- Der er en betydelig risiko for, at klageren vil lide et væsentligt økonomisk tab.
- I 1994 er der tilført jord til grusgraven, tilsyneladende med amtets tilladelse. Også dengang havde [...] Vandværk en indvindingsboring på samme sted, som nu anført.
- Indvindingen af grus er givetvis sket i strid med råstoftilladelsen, og amtet har svigtet sin tilsynsforpligtelse, hvilket i væsentligt omfang er årsag til, at klageren nu er i en vanskelig situation. Tilsynet burde på et væsentligt tidligere tidspunkt have gjort opmærksom på, at arealet i den nye regionplan ikke var udlagt til råstofindvinding. Amtets sagsbehandler vurderes at have været inhabil. Dette spørgsmål er i øvrigt påklaget til Indenrigsministeriet. Klagers advokat har telefonisk den 9. januar 2004 oplyst, at klager ikke har fået medhold i klagen vedrørende inhabilitet.
- Klagers advokat har den 15. januar 2004 oplyst, at klagen til Miljøstyrelsen fastholdes, da der fortsat i forbindelse med retablering i overensstemmelse med Naturklagenævnets afgørelse efter råstofloven vil kunne blive brug for at tilføre jord.

4. Bemærkninger fra Århus Amt

Af amtets afgørelse fremgår blandt andet følgende om baggrunden for afslaget:

- Amtet finder ikke, at de nu opståede problemer omkring retablering skyldes forhold som følge af den i 1997 skete lovændring. Problemerne må efter amtets vurdering alene tilskrives efterfølgende forhold, som ejer og indvinder har haft afgørende indflydelse på.
- Amtet vurderer således ikke, at der foreligger en sådan berettiget forventning, som er forudsat i loven.
- Yderligere bemærkes, at der efter amtets opfattelse ikke er tale om, at deponeringsforbudet medfører væsentlige økonomiske tab.
- Amtet finder ikke, at der er afgørende landskabelige eller sikkerhedsmæssige forhold, der taler afgørende imod den valgte efterbehandlingsløsning. Løsningen efterlader således det størst mulige dyrkningsareal, ligesom naturen selv efterhånden vil erodere skråningen.
- Århus Amt har i anledning af klagen bemærket, at amtet fastholder afgørelsen.

5. Miljøstyrelsens bemærkninger

Tilførslen af jord til råstofgrave kan udgøre en risiko for forurening af grundvandet. Derfor vedtog Folketinget i 1997 et generelt forbud mod tilførsel af jord til råstofgrave og tidligere råstofgrave. Forbudet blev vedtaget som en ændring af miljøbeskyttelsesloven og er nu videreført i § 52 i lov om forurennet jord (jordforureningsloven), der trådte i kraft 1. januar 2000.

Forbudet omfatter både forurennet og ren jord. Af bemærkningerne til ændringen af miljøbeskyttelsesloven i 1996-97 fremgår, at baggrunden for reguleringen bl.a. var, at selv deponering af ren jord i råstofgrave i hvert fald teoretisk set kan indebære risiko for forurening af vandforsyninger.

./. L 129 fremsat af miljø- og energiministeren den 18. december 1996 og betænkning af 14. maj 1997 vedlægges i kopi.

Det skal i øvrigt bemærkes, at allerede før forbudet mod tilførsel af jord til råstofgrave var det undtagelsen, at en råstofgrav blev fyldt op til oprindeligt terræn. Forbudet har således ikke ændret væsentligt på det forhold, at efterbehandlede råstofgrave ofte kan fremstå som nye dale, lavninger eller direkte huller i landskabet og ofte som nye søer.

Amtsrådet kan dispensere fra forbudet, hvis der er indgået kontrakter eller aftaler, der forpligter til at tilføre jord til råstofgraven (§ 20 a, stk. 2, nr. 1). Der er også mulighed for at få dispensation i situationer, hvor forbudet griber ind i berettigede forventninger om den fremtidige udnyttelse af ejendommen med væsentlige økonomiske tab til følge (§ 20 a, stk. 2, nr. 2). Endelig er der mulighed for at få dispensation, hvis der ikke er risiko for forurening af vandindvindingsanlæg eller af grundvand, der forventes at indgå i den fremtidige drikkevandsforsyning (§ 20 a, stk. 2, nr. 3).

Jordforureningslovens § 52, stk. 2, nr. 2

Amtsrådet kan efter jordforureningslovens § 52, stk. 2, nr. 2, dispensere fra forbudet i situationer, hvor forbudet griber ind i berettigede forventninger om den fremtidige udnyttelse af ejendommen med væsentlige økonomiske tab til følge.

Klageren har anført at afslaget betyder, at klager afskæres fra en udnyttelse, som han efter hidtil gældende regler har haft grund til at påregne, og at der er en betydelig risiko for, at klageren vil lide et væsentligt økonomisk tab.

Århus Amt har bemærket, at de nu opståede problemer omkring reetablering ikke skyldes forhold som følge af den i 1997 skete lovændring. Problemerne må efter amtets vurdering alene tilskrives efterfølgende forhold, som ejer og indvinder har haft afgørende indflydelse på. Amtet vurderer således ikke, at der foreligger en sådan berettiget forventning, som er forudsat i loven. Yderligere bemærkes, at der efter amtets opfattelse ikke er tale om at deponeringsforbudet medfører væsentlige økonomiske tab.

Af lovbemærkningerne til bestemmelsen i stk. 2, nr. 2, fremgår blandt andet, at det økonomiske tab skal ses i forhold til, hvad den pågældende havde haft rimelig grund til at påregne. Heri ligger, at råstofindvinderen eller grundejeren skal kunne støtte sine forventninger på et specifikt grundlag. I de fleste tilfælde vil de fastsatte efterbehandlingskrav kunne opfyldes ved tilrettelæggelsen af selve grusgravningen og håndteringen af de materialer, der i forvejen findes på ejendommen uden tilførsel af jord udefra. Sådanne efterbehandlingsvilkår og -planer vil derfor ikke i sig selv kunne danne grundlag for en dispensation. Se hertil lovbemærkningerne, side 10.

[...] Grusgrav er omfattet af en grave- og efterbehandlingsplan, som blev vedtaget i forbindelse med råstofstilladelsen fra 1990. Det er slået fast i planen, at muld og overjord ikke må fjernes, og at jorden skal bruges til efterbehandlingen, som skal foregå løbende. Planen fastlægger endvidere, hvorledes skrænter skal efterbehandles.

Der er ud fra de foreliggende oplysninger ikke grundlag for at antage, at råstofstilladelsen og grave- og efterbehandlingsplanen indeholder krav, som ikke kunne opfyldes ved tilrettelæggel-

sen af selve grusgravningen og håndteringen af de materialer, der i forvejen findes på ejendommen uden tilførsel af jord udefra.

Det forhold, at der ifølge klageren er tilført jord til grusgraven i 1994, hvor forbudet mod at tilføre jord ikke var indført, udgør ikke et specifikt grundlag, hvorpå klageren kan støtte en forventning, som forudsat i stk. 2, nr. 2.

Heller ikke det i øvrigt af klageren anførte om, at der er sket grusindvinding i strid med råstof-tilladelsen og, at amtet herved efter klagerens opfattelse har svigtet sin tilsynsforpligtelse, udgør et specifikt grundlag, hvorpå klageren kan støtte en forventning, som forudsat i stk. 2, nr. 2.

På grundlag af sagens oplysninger finder Miljøstyrelsen således ikke, at forbudet mod tilførsel af jord griber ind i berettigede forventninger om den fremtidige udnyttelse af ejendommen med økonomiske tab til følge.

Betingelserne for at kunne meddele dispensation i henhold til jordforureningslovens § 52, stk. 2, nr. 2, er således ikke opfyldt.

6. Miljøstyrelsens konklusion

Miljøstyrelsen stadfæster Århus Amts afslag på ansøgning om dispensation i henhold til jordforureningslovens § 52, stk. 2, nr. 2, til at tilføre jord til [...] Grusgrav på matr.nr. [...].

7. Klagevejledning

Miljøstyrelsens afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.¹⁾ I henhold til jordforureningslovens § 87, stk. 1, skal søgsmål til prøvelse af afgørelsen ved domstolene være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

Miljøstyrelsen skal beklage den sene besvarelse.

Med venlig hilsen

Preben Bruun / Karen Jørgensen

Afgørelsen er sendt til:

- Advokat [B]
- [...]
- [...]
- Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, Postboks 180, 1360 København K
- Århus Amt, Natur og Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg – j.nr. 8-70-31-747-3-88

¹⁾ Dette er fastlagt ved § 5 i bekendtgørelse nr. 1066 af 17. december 1999 om henlæggelse af opgaver og beføjelser efter lov om forurenede jord til Miljøstyrelsen.